

Traži!

login:

 lozinka:

 Prijava
 Ne sjećam se lozinke

Zdravstvene ankete

Riječ urednika teme - zdravstvene ankete kao izvor javnozdravstvenih podataka

Ana Ivičević Uhernik

HZJZ

Zdravstvene ankete jedan su od glavnih izvora informacija o zdravlju stanovništva. Značajan broj razvijenih zemalja ima ustanovljen sustav redovitih zdravstvenih anketa koje se provode kontinuirano ili u razdobljima između jedne i pet godina. Niz europskih zemalja provodio je i dosad nacionalne zdravstvene ankete, primjerice UK (zasebno Engleska i Škotska), Norveška, Španjolska, a u razdoblju 2007-2010. godine u velikom broju zemalja EU proveden je prvi krug Europske zdravstvene ankete (European Health Interview Survey) čiji pilot projekt u Hrvatskoj je također prikazan u okviru ove teme. U SAD-u se National Health Interview Survey provodi u kontinuitetu od 1957. godine, a redovite nacionalne zdravstvene ankete provode se i u Kanadi, Australiji te Novom Zelandu.

Rezultati zdravstvenih anketa koriste se u praćenju zdravstvenog stanja stanovništva, pristupa i korištenja zdravstvene zaštite te u ocjenjivanju postignuća zdravstvenih ciljeva. Velik broj informacija vezanih posebice uz navike (npr: prehrana, pušenje, konzumacija alkohola, tjelesna aktivnost) nije moguće dobiti kroz rutinsku statistiku te su stoga ankete vrijedan izvor tih podataka koji omogućuje ne samo pregled trenutnog stanja, nego i praćenje promjena u navikama stanovništva tijekom određenog vremenskog razdoblja. Ankete se mogu provoditi na cijeloj populaciji ili na pojedinim populacijskim skupinama. One provedene na cijeloj populaciji od posebnog su interesa u javnom zdravstvu pa su u ovoj temi prikazane upravo takve ankete provedene na reprezentativnim uzorcima cjelokupne populacije odraslih te djece i mladih školske dobi u Hrvatskoj.

Uzorak na kojem se provode ankete izuzetno je značajan jer o njemu ovisi mogućnost poopćavanja rezultata s uzorka na cjelokupnu populaciju što je metodološki ispravno samo ukoliko je uzorak reprezentativan, tj. ukoliko je dovoljno velik, uzet iz populacije na koju se namjeravaju poopćiti rezultati te ukoliko su primijenjene odgovarajuće statističke metode pri odabiru uzorka i analizi prikupljenih podataka.

Glavni korisnici ovih podataka su donositelji mjera koje utječu na zdravlje, javnozdravstveni djelatnici, znanstvenici, profesori, studenti, novinari i javnost općenito, a glavne svrhe u koje se koriste su identificiranje značajnih zdravstvenih problema u populaciji i njihovih trendova, praćenje ostvarivanja zdravstvenih ciljeva, evaluacija preventivnih i ostalih programa i mjera koji utječu na zdravlje, proučavanje nejednakosti u zdravlju, identificiranje problema u dostupnosti i korištenju zdravstvene zaštite.

Podaci se u zdravstvenim anketama dobivaju putem intervjua anketara s ispitanikom (Health Interview Survey - Zdravstvena intervju anketa) u direktnom kontaktu ili telefonski. Za osjetljivije teme, primjerice konzumacija alkoholnih pića ili osobni izdaci za zdravstvene usluge, može biti predviđen poseban dio ankete koji ispitanik sam ispunjava kako bi se dobili točniji odgovori. Neke ankete sadrže i podatke koji se dobivaju zdravstvenim pregledom ispitanika, primjerice mjerenjem visine i težine, krvnog tlaka, kolesterola i šećera u krvi i dr. (Health Examination Survey - Zdravstvena anketa s pregledom).

S obzirom na značaj zdravstvenih anketa za javnozdravstvenu praksu, cilj je ove teme dati pregled zdravstvenih anketa provedenih na reprezentativnim uzorcima stanovništva Hrvatske tijekom prošlog petnaestogodišnjeg razdoblja.